

De Kortenhoeff (Hoogerheide)

Op 2 mei plaatsen we een 5-tal bodemvallen in het berkenbos van de Kortenhoeff. We gaan daar op zoek naar de **glanzende veldglimmer**

Tot voor kort kenden we in ons land alleen de (gewone) **veldglimmer** (*Amara communis*), een kever die algemeen voorkomt op vrij droge tot vochtige open grond, zoals graslanden en akkers. Het is al weer bijna een halve eeuw geleden, dat P.J. den Boer bij loopkeveronderzoek in Drenthe naast de toen bekende (gewone) veldglimmer een sterk daarop gelijkende soort aantrof, die hij als *Amara pseudocommunis* aanduidde, een **glanzende veldglimmer**. Anderen stelden vervolgens dat het niet meer dan een variëteit was, of zelfs een synoniem voor weer een ander soort glimmer. Zo sleepte de discussie zich voort. Het staat nu vast, dat de afwijkende kevers uit Drenthe *Amara makolksii* (**glanzende veldglimmers**) zijn.

Voor Nederland is dit een nieuwe soort. De afwijkende veldglimmers hebben een sterkere glans op de dekleugels, terwijl de vorm van de kever wat bollier is. De mannelijke dieren kenmerken zich bovendien doordat de top van het genitaal wat stomper is.

De 'nieuwe' soort lijkt een voorkeur te hebben voor lichte berkenbossen. Vandaar onze speurtocht tussen de berkenbomen in de Kortenhoeff.

Op 16 mei zijn de bodemvallen er voor de eerste keer geledigd.



Het onderzoek naar aan het gebied gebonden dagvlinders op de Kortenhoeff (Guus') levert nog steeds geen bont dikkopje op. Wel worden meer dan 10 groentjes aangetroffen bij een gericht speuren. Het blijkt dat bomen, boompjes en struiken die direct grenzen aan heidevelden het meeste kans geven op groentjes. Naast groentjes vliegen vele citroenvlinders, enkele hooibeestjes, een icarusblauwtje en een kleine vuurvinder. Zie het groentje op een archieffoto.

Wildernissen (Putte-Berendrecht)

Op 4 en 18 mei controleren we de bodemvallen op het open zand van de Wildernissen

Solarpark Zonneland (Bergen op Zoom – Klutsdorp)

Op 5 en 19 mei controleren we de bodemvallen binnen en buiten het omrasterde deel van het solarpark. Het solarpark wordt door schapen begraasd waardoor een aantal bodemvallen verloren zijn gegaan.

De bodemvallen in de zone rondom de zonnepanelen bevatten een overweldigende hoeveelheid emelten (larven van langpootmuggen): een directe aanwijzing voor stopzetting van agrarische activiteiten op die locatie.

Onder de panelen treffen we in onze bodemvallen regelmatig waterwantsen (!) aan: veel vijverlopers (*Hydrometra stagnorum*), twee waterschorpioenen (*Nepa cinerea*) (afbeelding), een oeverwants (*Saldula saltoria*) en tot slot een buiktandje (*Gerris odonogaster*), een soort schaatsenrijder. Wellicht zijn deze dieren hier achtergebleven in de inmiddels uitgedroogde waterplassen onder de panelen.



Steertse Heide (Kalmthout – Essen)

Op 9 mei bezoeken we het Evertandven op de Steertse Heide. Het Evertandven watert af op de Groote Meer. Voorheen werden hier landbouwactiviteiten uitgeoefend, wat daarvan resteert is



fosfaatrijk water. Om de kwaliteit van het afvoerende water te verbeteren zullen dit jaar een aantal ingrijpende werkzaamheden worden uitgevoerd, waarbij het thans nagenoeg dicht gegroeide ven zal worden 'geschoond', nieuwe poelen worden aangelegd en een zanddam zal het af te voeren water gaan filteren. Bij ons bezoek aan het ven bleek het nagenoeg droog te staan. Op de droge bodem zat een bont dikkopje (afbeelding).

Helaas wordt aan de Nederlandse kant (Staartsche Heide) nabij de Kleine Meer na herhaaldelijk onderzoek nog geen bont dikkopje gevonden. Het schaarse diertje vindt hier blijkbaar toch niet wat het nodig heeft (info Guus).

Kalmthoutse Heide

Met een aantal beheerders en (amateur)biologen van weerszijden van de grens hebben we op initiatief van het Grenspark Kalmthoutse Heide op 20 mei een eerste overleg gevoerd om te komen tot een publieksboek over het Grenspark (eventueel aangevuld met Schietveld en Brabantse Wal), met speciale aandacht voor de flora en fauna van dat gebied.

In het kader van de door het Grenspark georganiseerde "Beleefweek soortenrijk Grenspark" zijn we op 21 mei met elf kinderen, tien (groot)ouders, een communicatiemedewerker, twee journalisten van de Gazet van Antwerpen en een reporter van Zuid-West TV aanwezig op een insectensafari rondom het Pluisven, het Muggenpiske en de Wilgenduinen op de Kalmthoutse Heide.

Vooraf de overal massaal aanwezige watersnuffels (*Enallagma cyathigerum*) en viervlekken (*Libellula quadrimaculata*), maar ook een blauwzwarte schallebijter (*Carabus problematicus*), libellenhuidjes en nimfen van roodpootschildwantsen (*Pentatoma rufipes*) (afbeelding) trokken de aandacht.

Zie voor een impressie:

<https://www.gva.be/regio/antwerpen/regio-antwerpen/kalmthout/kinderen-enthousiast-over-insectensafari-in-grenspark-kalmthoutse-heide-wij-schudden-de-insecten-wakker/68159743.html>.



of: <https://www.zuidwestupdate.nl/nieuws/op-zoek-naar-kriebelbeestjes-insectensafari-in-grenspark-groot-succes/>

Op zaterdag 31 mei assisteren we bij een door Natuurpunt (werkgroep Aculea) georganiseerde hommelmwandering op de Kalmthoutse / Steertse heide.

Noordpolder (Ossendrecht)

Op 2 mei is er overleg met Kelly Wijs en Martin Mos over het door ons voorgenomen loopkeveronderzoek in de Noordpolder (Ossendrecht).

Het gebied kent een grote diversiteit aan bodemtypen (zand/klei/veen, droog/nat).

We willen komend jaar gaan zien welke soorten loopkevers aan welk type biotoop kunnen worden gekoppeld.

Inmiddels hebben we vergunningen en kaartmateriaal ontvangen, zodat we op 13 mei een eerste survey in het gebied hebben kunnen organiseren.

Visdonk (Roosendaal / Rucphen)



Op 3 mei plaatsen we een vijftien bodemvallen bij het Rozenven ten behoeve van een excursie van onze biodiversiteitswerkgroep en voor de deelnemers aan een door het IVN georganiseerde cursus over insecten. Op 10 en 17 mei zijn die pitfalls geledigd. De meest opvallende kever was de lederslakkenloopkever (*Cychrus caramboides*) (afbeelding). In totaal leverde de monitoring ruim 70 loopkevers op. De dieren zijn nog niet op naam gebracht. Wellicht doen we dat de aanstaande winter in het MEC met leden van de biodiversiteitswerkgroep.

EVZ Roosendaal

Van de Stok uit mijn jeugd is niet veel meer over (Guus). Toch vind ik het er nog goed toeven. Mazzltof en 't Hooihuis hebben een aardige keuken, je kunt er lekker bowlen en shoppen, etc. Leuk is het ook om langs het water te lopen, voorheen Kellebeek, tegenwoordig Engebeek genoemd. Leuke oevers met bloemen en zelfs hier en daar een beekbegeleidend bosje. Interessant om te inventariseren op insecten. De dagvlinders laten het dit voorjaar wat afweten (9 soorten) maar libellen zijn al behoorlijk actief (12 soorten). Met de hommels is het droevig gesteld (3 soorten met 30 individuen). Dat meldt ook Natuurpunt met de kop "Waar zijn onze hommels naar toe?", zie hiervoor: <https://1natuurpunt.cmail20.com/t/r-e-thhtdiik-hlaiihtd-pl/>

Literatuursignaleringen

Licht op Groen, uitgave van Natuurvereniging Tholen, voorjaar 2025

Op verzoek van de plantenwerkgroep van de Natuurvereniging Tholen brachten we op 10 januari een bezoek aan Sint-Maartensdijk. Met een aantal leden van die vereniging gingen we er op zoek naar overwintelaars achter de schors van platanen. In de jongste editie van het tijdschrift is een verslag opgenomen van die excursie en van de overwintelaars die we daar aantreffen.



Nieuwsbrief kniptorren II mei, 2025

Deze digitale nieuwsbrief wordt uitgegeven door EIS - Kenniscentrum Insecten. Deze editie vraagt om medewerking bij een onderzoek naar de verspreiding van de roestbruine kniptor, de grootste kniptor van Nederland. Het is een zeldzame soort die indicatief is voor de aanwezigheid van hogere aantallen vermolmden, holle bomen.

De soort is gemakkelijk te lokken met soortspecifieke feromonen: chemische communicatiestoffen die vrouwtjes gebruiken om mannetjes te lokken. We onderzoeken of ook wij ook op de Brabantse Wal hiermee aan de slag kunnen gaan.

Statusrapport Nederlandse biodiversiteit 2025. Naturalis Biodiversity Center 2025, Leiden



Deze maand bracht Naturalis het Statusrapport Nederlandse biodiversiteit 2025 uit. Het rapport vat de gegevens over de meer dan 47.000 soorten in ons land samen. Het resultaat is het beste overzicht van de brede biodiversiteit in Nederland ooit: klein en groot, van muis tot mos, van schimmels tot zeeslakken en zweefvliegen. Ruim aandacht is er ook voor de insecten. Zo zijn er in vergelijking met het einde van de negentiende eeuw nu minstens 84% minder vlinders in ons landschap te vinden. In minder dan drie decennia is de biomassa aan (vliegende) insecten met maar liefst driekwart afgenomen. Er is geen eenduidige oorzaak aan te wijzen voor de neerwaartse trend; in plaats daarvan lijkt er sprake te zijn van een 'dood door duizend sneden': insecticiden, monocultuur in landbouwgebieden,

verlies van leef gebied en klimaatverandering beïnvloeden allemaal de insectenpopulatie. Door die grote afname ontstaat er een kettingreactie in de ecosystemen. Opvallend is dat de noordelijke, koude minnende juffers en libellen een sterke achteruitgang laten zien, terwijl de zuidelijke, warmte minnende soorten, juist sterk toenemen.

Sinds circa 1990 is er een versnelling in het uitsterven van zweefvliegen te zien. Dit valt samen met de grootschalige introductie in Nederland van neonicotinoïden; aan nicotine verwante insecticiden. Van de ruim 350 soorten wilde bijen staan er 181 op de Rode Lijst en zijn er 46 verdwenen uit Nederland. Van de 27 hommels soorten zijn er 7 verdwenen en staan er 10 op de Rode Lijst. Verder aandacht voor vliesvleugeligen, haften, steenvliegen en schietmotten.

Zie:

<https://www.naturalis.nl/system/files/inline/Statusrapport%20Nederlandse%20Biodiversiteit%2025%20-%20Naturalis%20Biodiversity%20Center.pdf>

De Levende Natuur, 126e jrg., nr. 3, 2025

Maandverslag insectenwerkgroep KNNV Roosendaal mei 2025

Dat een voedselbos een bijdrage kan leveren aan de soortenrijkdom van een bepaald gebied, zal niemand verbazen. Het onderzoek in een jong voedselbos nabij Utrecht kan dit met cijfers onderbouwen.



In een artikel over Landschaps- en soortenherstel in het waterwingebied Groote Heide illustreert Brabant Water hoe zij door systeemherstel en specifieke maatregelen de soortenrijkdom in door haar beheerde gebieden heeft weten te vergroten. Brabant Water heeft ons gevraagd de graslanden en poelen van haar waterwingebieden Roosendaal, Seppe en Wouw te monitoren als aanzet voor een vergelijkbare aanpak in westelijk Noord-Brabant.